

Winterkost in de lente

tekst: Dick Groenendijk & Kars Veling (De Vlinderstichting)

De vlinders vliegen alweer, maar we blikken nog even terug naar de winter. Want ook dan gebeuren er opmerkelijke dingen!

Niet opmerkelijk: atalanta weer als eerste

Het hoort eigenlijk bijna niet meer thuis op deze achterpagina want ook dit jaar zijn er in januari weer diverse meldingen geweest van de atalanta. Overwintering van deze soort lijkt steeds frequenter voor te komen. Dat is overigens niet alleen in Nederland het geval: ook in Engeland is dit geconstateerd. Hoeveel vlinders het proberen en hoeveel het uiteindelijk overleven tot ze zich in april/mei voort kunnen planten, is overigens nog onduidelijk. Zeker met zo'n late koudeperiode als in maart 2005, is het de vraag of ze levend de winter doorkomen.

Wintervlinders

Voor wat betreft dagvlinders is het in de winter altijd een beetje een saaie bedoening. Pas als de temperatuur een beetje oploopt in de loop van februari of maart, kun je als je geluk hebt een van de vlinder-overwintersaars zien. Een citroenvlinder of een dagpauwoog bijvoorbeeld.

Rupsen groot koolwitje: al actief op 22 januari.

Debby Doodeman

Jeroen Voogd

beeld. Wat veel mensen niet weten, is dat er ook onder de nachtvlinders niet alleen een aantal soorten zijn die als vlinder overwinteren, maar dat je zelfs in januari en februari ook al vlinders kunt tegenkomen die vers uit de pop zijn gekropen. Als voorbeeld van wat je dan tegen kunt komen, volgt hier een impressie van een avondje vlinders kijken in februari langs de Rijn bij Rhenen. Doel was om de zeldzame meidoornspanner te zoeken (*Theria primaria*). Deze vlinder werd in kleine aantallen aangetroffen evenals de veel algemenere kleine voorjaarsspanner (*Agriopis leucophaearia*) en de grote voorjaarsspanner (*Agriopis marginaria*). Deze drie soorten spanners overwinteren als pop en komen tevoorschijn bij de eerste warmere avonden, ook al is het nog maar vroeg in februari. Tegelijkertijd werd er 'gestroopt' waarbij een mengsel van een zoete lokstof (in dit geval appelstroop) en een beetje alcohol op boombasten werd aangebracht. Dit leverde prachtige beelden op van verschillende als vlinder overwinterende uiltjes, bijvoorbeeld een bosbesuittje (*Conistra vaccinii*). Andere soorten die werden aangetroffen waren de wachtervlinder (*Eupsilia transversa*) en de vrij

Het bosbesuittje kun je ook in de winter tegenkomen.

zeldzame zwartvlekwinteruil (*Conistra rubiginosa*).

Rupsen midden in de winter

Een toch wel bijzondere waarneming kwam van Debby Doodeman uit Blokker: "Vijf rupsen, vier van het groot koolwitje en nog een groen iets kleiner rupsje. Welke soort kan dit zijn? Ik heb een foto meegestuurd met de datum erbij. Vandaag zaten ze er weer, zelfde plek, op een sierkool. Ik zal ze in de gaten houden". Bijgaande foto is echt gemaakt op 22 januari. Opvallend zijn natuurlijk al de forse rupsen van het groot koolwitje. Deze soort overwintert normaal gesproken als pop, en rupsen in januari zijn op zijn minst bijzonder te noemen. Kennelijk is deze soort in staat om het moment van in winterrust te gaan uit te stellen. Nog meer bizar wordt deze foto door de groene rups die in het midden op de kool te zien is. Die rups lijkt namelijk verdacht veel op een rups van het klein koolwitje, hoewel het ook een uiltje zou kunnen zijn. Wie heeft suggesties voor de identiteit? Laat het ons weten!